

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**Інноваційні технології в агрономії, землеустрої,
лісовому та садово-парковому господарстві**

30 жовтня 2024 року

Біла Церква
2024

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Хахула В.С., канд. с.-г. наук, доцент.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Василенко О.І., доктор філософії.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук, доцент.
Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.
Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук, доцент.
Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, лісовому та садово-парковому господарстві»:
матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників, 30 жовтня 2024 року. – Біла Церква: БНАУ. – 60 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/node/248>

Гілкування настало на варіантах з нормою висіву 2,0 та 2,5 млн./га схожих насінин на один день (15.05; 13.05) раніше, ніж за сівби з нормою висіву 3,0 та 3,5 млн./га схожих насінин.

Формування суцвіть на рослинах першого та другого варіантів (2,0 та 2,5 млн./га) продовжувалося дещо пізніше у 2024 році на всіх варіантах досліду, що певною мірою обумовлено погодними умовами у цей проміжок часу.

У 2024 році на 2–3 дні раніше настало і дозрівання зерна.

Для того, щоб характеризувати вплив норм висіву та погодних умов на ріст та розвиток рослин гречки у роки досліджень, необхідно привести дані тривалості міжфазних періодів.

Результати досліджень показали, що загальне відхилення тривалості «сходи – господарська стиглість» зерна гречки за різних норм висіву різнилася на 1–3 дні. Слід зауважити, що існує різниця у тривалості періоду «сходи – господарська стиглість» за роками, тобто у даному випадку спостерігається вплив погодних умов.

Так у 2023 році сівба з нормами висіву 2,0–2,5 млн./га схожих насінин дещо подовжила (на 1 день) тривалість цього періоду порівняно з нормами 3,0–3,5 млн./га схожих насінин. Якщо порівнювати з контролем, то у 2023 році тільки сівба з нормою висіву 3,0–3,5 млн./га схожих насінин сприяла подовженню на 1 день тривалості періоду «сходи – господарська стиглість».

У 2024 році, на відміну від 2023 року, сівба гречки з нормами 2,0–2,5 млн./га схожих насінин подовжила тривалість періоду «сходи – господарська стиглість» на 3 дні.

Порівнюючи норми висіву 2,5; 3,0; 3,5 млн./га схожих насінин з контролем (2,0 млн./га), ми можемо констатувати, що скорочення на 3 дні періоду «сходи – господарська стиглість» спостерігалось лише за сівби з нормами 3,0–3,5 млн./га схожих насінин. У середньому за два роки досліджень тривалість періоду «сходи – господарська стиглість» складала за сівби з нормами 2,0; 2,5; 3,0 та 3,5 млн./га схожих насінин відповідно 103,5; 103,5; 102 та 102 дні.

Таким чином, спостерігається тенденція до скорочення тривалості періоду «сходи – господарська стиглість» на 1,5 дня за сівби з нормами 3,0 та 3,5 млн./га схожих насінин порівняно з контролем (варіант 1). Варіант 2 сівба з нормою висіву 2,5 млн./га схожих насінин не відрізняється за тривалістю цього періоду від контролю. Це означає, що збільшення норми висіву на 0,5 млн./га схожих насінин порівняно до контролю (2,0 млн./га) не впливає на зміну онтогенетичного розвитку рослин. Проте норми висіву 2,0–2,5 млн./га схожих насінин є агротехнічним заходом, за допомогою якого можна певним чином впливати на хід вегетативного та генеративного розвитку рослин гречки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шапошников К.І. Агронімічні заходи підвищення продуктивності гречки. Науковий вісник Львівського національного аграрного університету. 2015. № 6. С. 45–49.
2. Панченко Т.В., Остренко М.В., Федорук Ю.В. Особливості росту та розвитку рослин гречки за різних норм висіву та ширини міжряддя. Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів. Центральне, 2024. С. 126–127.
3. Поляков М.М., Савченко Ю.В. Нормативи висіву гречки в умовах південного степу України. Агроєкологічний журнал. 2020. № 3. С. 70–74.
4. Деркач П.А., Паламар Ю.С. Адаптація технологій вирощування гречки до зміни клімату: норми висіву та особливості догляду. Теорія і практика агрономії. 2019. № 4. С. 35–40.

УДК 631.53.048:633.12:631.547-022.3/-022.43

ЧИЧИРКО Я.М., магістрант

КОЗЛОВ Є.Р., магістрант

Науковий керівник – **ПАНЧЕНКО Т.В.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

**ВПЛИВ НОРМ ВИСІВУ НА ВИСОТУ РОСЛИН ТА КІЛЬКІСТЬ
ЛИСТКІВ ГРЕЧКИ (*Fagopyrum esculentum*)**

Агронімічна практика свідчить, що рекордні врожаї гречки, а це до 30 ц з гектара, можливі лише на добре підготованих, очищених від бур'янів і удобрених ґрунтах. А зазвичай вона дає надто скромні показники урожайності – від 6 до 10 ц, що вдвічі-втричі менше, ніж у пшениці та жита. Для реалізації потенціалу цієї

культури важливе значення має норма висіву. Норми висіву гречки безпосередньо впливають на висоту рослин та кількість листків, оскільки вони визначають густоту стояння рослин, доступність ресурсів (світла, вологи, поживних речовин) та ступінь конкуренції між ними.

Ключові слова: гречка, норма висіву, кількість рослин, густота, площа листової поверхні.

При вирощуванні гречки низькі норми висіву дозволяють рослинам мати більше простору для розвитку кореневої системи та надземної частини [1, 3]. Через меншу конкуренцію за світло і поживні речовини рослини можуть розвиватися в ширину, але висота часто буває меншою. Низька густота сприяє кращому розвитку кожної окремої рослини, оскільки їй доступна більша площа для фотосинтезу. У таких умовах зростає площа листової поверхні окремої рослини, спостерігається позитивний вплив на розвиток бічних пагонів.

За підвищених норм висіву зростає конкуренція між рослинами. Це змушує їх більше тягнутися вгору, щоб отримати доступ до сонячного світла, стеблостій стає вищим. Надмірна густота призводить до витягування рослин, знижується їх стійкість до вилягання і може негативно вплинути на врожайність. Висока густота через конкуренцію між рослинами за ресурси може призвести до зменшення площі листя на кожній рослині, оскільки їй не вистачає поживних речовин і світла для активного формування нових листків. Також за таких умов часто пригнічуються нижні листя через затінення.

Оптимальні норми висіву забезпечують збалансований ріст і розвиток рослин [2, 4]. Правильно підібрані норми є ключовими для забезпечення оптимальної висоти рослин та площі листової поверхні, що впливає на загальну врожайність гречки.

Досліди закладені в УкрНДПВТ ім. Погорілого, що розташоване у Фастівському районі Київської області. Протягом багатьох років гречку висівали суцільним рядковим способом з міжряддям 15 см, та за однакової норми висіву 3,5 млн/схожих зерен на 1 га, проте така сівба не дозволяє повністю реалізувати біологічний потенціал рослин. Це викликало необхідність перевірити нові норми висіву та встановити оптимальну кількість висіяного насіння для цих умов. Для цього було закладено дослід, який включав три варіанти. Дослід проводився з триразовим повторенням, а розміщення варіантів здійснювалось систематично послідовно в один ярус.

1. Норма висіву 2 млн./га схожих насінин (контроль).
2. Норма висіву 2,5 млн./га схожих насінин.
3. Норма висіву 3,0 млн./га схожих насінин.
4. Норма висіву 3,5 млн./га схожих насінин.

Загальна площа елементарної ділянки становила 1,2 га, облікової – 1,0 га. Варіанти відокремлювались один від одного через розширення стикового міжряддя з 45 см до 60 см. По краях ділянок виділили захисні смуги шириною 5,4 метра з доріжками 45 см.

Протягом вегетації ми проводили спостереження та обліки відповідно до методик Держсортівипробування. Згідно з методикою фіксували фази росту та розвитку гречки, зокрема: 1) проростання насіння; 2) повні сходи; 3) появу першої пари справжніх листків; 4) галуження стебла; 5) формування суцвіть; 6) цвітіння; 7) формування плодів; 8) дозрівання насіння.

Висота рослин та її приріст кожен день характеризує з однієї сторони сортові особливості, з іншої – відображає реакцію гречки на зміну норми висіву. Впродовж вегетації змінюється висота рослин як від погодних умов, так і норми висіву. Результати досліджень свідчать, що загальна висота рослин у середньому за 2 роки змінювалася від норм висіву. Так, рослини за сівби з нормою висіву 2,5; 3,0; 3,5 млн./га схожих насінин у середньому за два роки перевищували контрольний варіант (2,0 млн./га) відповідно на 5,0; 9,0 та 14 см. Таким чином, загущення рослин у рядку, що відбувається за підвищених норм висіву, призводить до видовження стебел гречки на 5–14 см. З однієї сторони це явище позитивне, бо збільшує кількість листків на рослині, з іншої – негативне, так як може призвести до вилягання гречки. Вилягання гречки може знизити урожайність зерна, погіршити його якість.

Що ж до приросту стебла у висоту за 1 день, то найінтенсивніший він був у міжфазні періоди «гілкування-цвітіння» та «цвітіння-господарська стиглість». У період «сівба-сходи» та «початок дозрівання – господарська стиглість» темпи приросту стебла у висоту практично однакові. Збільшення норми висіву сприяє підвищенню добових темпів приростів стебел у гречки, але най-більша різниця між контролем та дослідними варіантами складає у фазу

ЗМІСТ

Мельніков Р.А., Висоцька К.І., Свентушевський Е.О., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. Вплив норм висіву гречки на проходження фенологічних фаз та тривалість міжфазних періодів.....	3
Чичирко Я.М., Козлов Є.Р., Панченко Т.В. Вплив норм висіву на висоту рослин та кількість листків гречки (<i>Fagopyrum esculentum</i>).....	4
Іщенко С.В., Братківська Н.В., Панченко Т.В. Сучасні аспекти формування оптимальних норм висіву пшениці озимої за глобальних змін клімату.....	6
Брунцвик І.В., Василенко Д.О., Грабовський М.Б. Оцінка ефективності стимуляторів росту рослин в посівах кукурудзи на силос.....	9
Кіріченко В.О., Гармазонова К.М., Грабовський М.Б. Зміна продуктивності кукурудзи на зерно залежно від елементів технології вирощування.....	11
Хахула В.С., Лещенко М.С. Вплив агрометеорологічних факторів на формування врожаю пшениці озимої.....	13
Хахула В.С., Кирута Ю.Л. Вплив фосфорно-калійного живлення на продуктивність пшениці озимої в умовах Правобережного Лісостепу України.....	14
Прокопенко Н.А., Росохай А.О., Правдива Л.А., Вахній С.П. Моніторинг посівів енергетичних культур на стійкість до хвороб.....	16
Бевза Н.В., Прокопенко Н.А., Правдива Л.А., Вахній С.П. Діагностика хвороб у посівах буряків цукрових.....	18
Михайлюк Д.В. Стеблоутворювальна здатність пшениці озимої та шляхи її регулювання за допомогою агротехнічних заходів.....	20
Клименко М.С., Мосійчук О.С., Горновська С.В. Ефективність застосування трихограми в посівах кукурудзи для боротьби із стебловим кукурудзяним метеликом.....	21
Первущин В.В., Козак Л.А. Формування урожайності пшениці озимої за інтенсивної та енергоощадної технологій вирощування.....	22
Тумін Л.В., Козак Л.А. Формування урожайності гороху посівного залежно від регуляторів росту.....	24
Вакула Б.В., Даценко С.О., Ящук Д.О., Карпук Л.М. Вплив метеорологічних факторів на формування врожаю пшениці озимої.....	25
Литвиненко Я.О., Філіпова Л.М. Ефективність стерилізуючих агентів для одержання асептичної культури <i>Aronia melanocarpa</i>	27
Маньків К.І., Круковський Р.Д., Піковський М.Й. Морфологічні особливості гриба <i>Erysiphe elevata</i> (Burill) U. Braun & S. Takam. – збудника борошнистої роси катальпи.....	29
Круковський Р.Д., Маньків К.І., Піковський М.Й. Вплив фільтрату культуральної рідини гриба <i>Fusarium oxysporum</i> F. sp. <i>cucumerinum</i> Owen на проростання насіння огірка.....	30
Савельєва Н.В., Колесніков М.О., Нежнова Н.Г. Аналіз елементів структури врожаю сортів ячменю ярого при вирощуванні в умовах Південного степу України.....	31
Лихошерст М.Ю., Колесніков М.О. Вплив антистресантів на врожайність сої в умовах Правобережного Лісостепу України.....	33
Притула Ю.М., Поліщук В.В. Формування елементів структури врожаю пшениці озимої залежно від сортових особливостей.....	35
Денисенко О.Л., Пащенко Ю.П., Онищенко О.В. Біометричні показники посівів ячменю ярого різних сортів при вирощуванні в умовах сухого степу України.....	36
Загородній Д.А., Коробка Б.В., Сабадин Є.Г., Стоколос Т.Г., Василюк Т.О., Ненужний О.О., Сабадин В.Я. Варіювання елементів продуктивності пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби.....	37
Дядько Т.П., Нечипоренко О.В., Шубенко Л.А. Вплив сортопідщепної комбінації на якісні показники плодів черешні.....	39
Запорожець В.С., Сидорова І.М. Порівняння генотипів ріпаку ярого за висотою та діаметром рослин.....	40
Равлюк О.А., Мартинюк А.В., Куманська Ю.О. Ступінь фенотипового домінування у гібридів F1 ріпаку озимого.....	41